

**Харківський гуманітарний університет
«Народна українська академія»**

Кафедра соціології та гуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з НМРІ

К. Г. Михайльова

«30» червня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія української культури»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність

Освітня програма

051 Економіка

«Бізнес-економіка та її правове
забезпечення»

Факультет:

Бізнес-управління

2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія української культури»
зі спеціальності 051 «Економіка» та освітньої програми «Бізнес-економіка
та її правове забезпечення», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Розробник:

доктор історичних наук, професор кафедри соціології і гуманітарних
дисциплін Астахова Катерина Вікторівна
кандидат філософських наук, доцент кафедри соціології і гуманітарних
дисциплін Чибісова Наталія Григорівна

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціології та
гуманітарних дисциплін

Протокол № 8 від 03.06.2024 року

Зав. кафедри соціології та гуманітарних дисциплін

Зверко Т.В.

03.06.2024

дата

Схвалено радою факультету «Бізнес-управління»

Протокол № 8 від 03.06.2024 року

Голова ради

Астахов В. В.

03.06.2024

1. Опис навчальної дисципліни

«Історія української культури» - одна з провідних навчальних дисциплін соціогуманітарного циклу, оскільки дозволяє ознайомитися з історією культури України, відкрити для кожної молодої людини цінності минулих поколінь, усвідомити сучасні культурні процеси і усвідомити необхідність активного творення сучасної культури. Курс спрямований на вироблення у майбутніх фахівців загальнокультурного базису для засвоєння спеціальних дисциплін, на підготовку студентської молоді до орієнтації в сучасному інформаційному світі і осмислення його як поліфонічного поєднання найрізноманітніших культурних досягнень людства, на сприяння взаєморозумінню, продуктивному спілкуванню та співпраці представників різних культур.

Мета вивчення дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни є вивчення теоретичних засад історії української культури, виявлення евристичного потенціалу культурологічних теорій та концепцій, які можуть стати основою розвитку світогляду фахівця, громадянина, а також методологічним інструментарієм для майбутніх економістів у дослідженні соціальних проблем сучасного суспільства, виявлення його сутності, процесуальних характеристик та основних форм суспільної свідомості, а також розглянути людину як суб'єкта суспільних відносин. В тому числі сформувати систему програмних компетентностей та результатів навчання:

(Інтегральна), Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів курсу «Історія української культури».

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Завдання:

1. Визначити місце і роль історії української культури в системі наук про суспільство, призначення прикладних аспектів використання культурологічного знання.

2. Виявити мету, зміст і соціальні характеристики діяльності особистості у сучасному культурному просторі.

3. Сформувати цілісне уявлення про культуру, етапи її розвитку і наповнення на сучасному етапі;

4. Визначити методологічний потенціал культурологічних концепцій для розуміння соціоекономічних відносин у сучасному суспільстві.

Обсяг у кредитах: 4 кредити

Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять	
Форми здобуття освіти	
денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Рік підготовки:	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
20	8
Практичні, семінарські	
20	10
Самостійна робота	
80 год.	102 год.
Вид підсумкового контролю	
іспит	іспит

Статус дисципліни – обов’язкова

Передумови для вивчення дисципліни (перелік дисциплін, що мають бути вивчені раніше, або перелік раніше набутих результатів навчання): Історія України в контексті всесвітньої історії.

Очікувані результати навчання:	Методи навчання (вказати за кожним результатом навчання)	Форми оцінювання/ Засоби діагностики результатів навчання*
1. Врезультатівивчення навчальної дисципліни здобувач освіти має виявити здатність асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, зокрема у професійній діяльності, використовувати методологічний потенціал	Загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності	Виконання практично орієнтованих, проблемних завдань; підготовка повідомлень за тематикою навчальної дисципліни; презентації результатів виконаних завдань для перевірки вміння визначати культурологічні поняття і застосовувати сучасні ідеї та теорії культури для

культурологічних концепцій для розуміння соціоекономічних відносин у сучасному суспільстві (PH01)		пояснення практичних ситуацій; 2. Комплексні ситуаційні завдання, презентації виконання завдань для перевірки вміння розрізняти основні культурні тенденції розвитку, виклики у вимірі національної, регіональної та глобальної політики.
2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері (PH02) на основі розуміння історії та закономірностей розвитку культурних процесів.	Дослідницький метод навчання. Метод формування вмінь і навичок.	Виконання студентами практично орієнтованих, проблемних завдань, презентації результатів виконаних завдань для перевірки вміння застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для визначення впливу культури на різні сфери життєдіяльності суспільства, в тому числі на соціально-економічну.
3. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей (PH 24)	Проблемно-пошукові методи навчання.	Виконання різноманітних завдань, тестування знань з теоретичного матеріалу; презентація індивідуальних завдань, матеріалів для самостійного опрацювання з поставленого проблемного питання для перевірки вміння здійснювати вибір поведінки відповідно до прийнятих норм, розуміння культурного різноманіття; застосовувати культурологічні поняття для роз'язання проблемних питань у

		сучасному соціокультурному просторі.
--	--	--------------------------------------

* Поточна діагностика результатів навчання здійснюється за допомогою наступних методів і форм роботи: виконання здобувачами практично орієнтованих, проблемних завдань; групових проєктів; підготовка письмових та усних повідомлень за тематикою навчальної дисципліни; презентації результатів виконаних завдань;

- періодична (обов'язкова) діагностика здійснюється у формі виконання письмових, тестових, контрольних робіт та індивідуального завдання.

- підсумкова діагностика результатів навчання здійснюється у формі іспиту.

Засоби діагностики результатів навчання

- виконання практично орієнтованих, проблемних завдань;

- підготовка письмових та усних повідомлень за тематикою навчальної дисципліни;

- презентації результатів виконаних завдань для перевірки вміння визначати культурологічні поняття і застосовувати їх та, культурологічні концепції та теорії для пояснення практичних ситуацій;

- виконання практично орієнтованих, проблемних завдань; групових проєктів для перевірки вміння користуватися культурологічними матеріалами;

- виконання письмових робіт та індивідуального завдання, що має науковий та творчий характер для перевірки вміння пояснювати суттєвість культурологічних явищ та процесів, застосовувати принципи дослідницької етики.

* Поточна діагностика результатів навчання здійснюється за допомогою наступних методів і форм роботи: виконання здобувачами практично орієнтованих, проблемних завдань; групових проєктів; підготовка письмових та усних повідомлень за тематикою навчального курсу; презентації результатів виконаних завдань;

- періодична (обов'язкова) діагностика здійснюється у формі виконання студентами письмових модульних контрольних робіт та індивідуального завдання, що має науковий та творчий характер;

- підсумкова діагностика результатів навчання здійснюється у формі іспиту.

Мова навчання: (державна) українська

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Виникнення та становлення української культури.

Тема 1. Сутність та особливості культури. Виникнення української культури.

Предмет курсу, його мета та завдання. Організація вивчення курсу. Багатоманітність визначень культури та її основні чинники. Людиномірність поняття „культура”. Культура та суспільство, культура та природа: подібне та відмінне. Порівняльний аналіз понять „культура” та „цивілізація”. Функції культури.

Історико-культурний процес. Історична типологія: культура первісного строю, давньосхідна, антична, середньовічна, ренесансна культура, культура Нового часу, культура XIX і XX ст., культура початку XXI ст. як основні етапи історико-культурного процесу.

Феномен української культури. Особливості українського менталітету та самобутність української культури.

Прадавня культура на теренах України. Трипільська культура. Культура кіммерійців. Скіфська культура. Культура сарматів. Православна доба в культурі України.

Тема 2. Виникнення та становлення української культури. Культура Київської Русі.

Витоки формування української культури. Географічне і геополітичне становище України–Русі. Вплив Візантії на становлення давньоруської культури. Культура Київської Русі. Цивілізаційно-релігійний вибір Русі за часів Володимира та його відображення в мистецтві Київської Русі. Християнська церква в Київській державі. Релігійний характер культури Київської Русі. Морально-етичні уявлення в Київській Русі.

Архітектура як „застигла поетика” давньоукраїнської культури. „Золоті ворота” в Києві. Крестокупольна конструкція храму. Софійський собор. Тип вежеподібного храму (П’ятницька церква в Чернігові). Дерев’яні культові та побутові споруди. Мозаїка: композиція та технічні прийоми.

Ремесло Київської Русі: зернь, скань, емаль, зброярство.

Писемність та письмова культура на Русі. Просвіта та освіта на Русі. Феномен літопису. „Повість минулих літ”. „Слово о полку Ігоревім”. Духовна література. Усна народна творчість: основні сюжети та герої. Освіта і книжкова справа в українській культурі XIII – першої половини XIV ст. Література. Літописання. Церковно-літературні твори. Світська література. Образотворче мистецтво. Архітектура. Музика. Театр XIII–XIV ст.

Тема 3. Культура України XIV–XVIII ст.

Умови розвитку культури. Особливості духовного життя. Стан освіти і розвиток науки. Освіта. Розповсюдження наукових знань. Книгодрукування в Україні. Розвиток художньої культури. Фольклор. Література. Причини, етапи, прояви, значення соціально-економічного, політичного і духовного

піднесення в Україні початку XVII – кінця XVIII століття. Суперечливий вплив Визвольної війни та Руїни на розвиток української культури.

Відновлення Київської митрополії. Печерський монастир як важливий культурний осередок України. Заснування Києво-Могилянської академії. Культурно-просвітницька діяльність Петра Могили.

Відображення формування національної самосвідомості в козацьких літописах другої половини XVII–XVIII ст.: Літопис Самовидця, „Історія Русів” тощо. Зародження драматургії (Ф. Прокопович). Літературний доробок Г. Сковороди.

Основні риси барочного світогляду. Проблема співвідношення людини і світу як центральна проблема періоду бароко. Співвідношення народної і офіційної культури періоду бароко. Особливості українського та російського бароко. Різновиди українського бароко: „козацьке бароко”, львівське бароко.

Архітектура періоду бароко. Андріївська церква. Будівництво за часів гетьманування Івана Мазепи. Покровський собор у Харкові. Бароко в українському образотворчому мистецтві: портрети й портретні ікони. Народний лубок. Класицизм у міській архітектурі та паркових ансамблях. Українське мистецтво в Росії: І. Мартос, А. Лосенко, Д. Левицький, В. Боровиковський. Золота доба в історії української церковної музики: Д. Бортнянський, М. Березовський, А. Ведель. Студентський аматорський театр і ляльковий вертеп.

Змістовий модуль 2. Культура України доби Відродження.

Тема 4. Українська культура XIX – початку XX ст.

Сутність національно-культурного Відродження в Україні XIX – початку XX століття. Соціально-політичне становище українських земель. Вплив соціальних реформ середини XIX століття в Росії та Австро-Угорщині на подальший розвиток української культури.

Формування ідеології національно-культурного Відродження у Кирило-Мефодієвському братстві. Микола Костомаров, Тарас Шевченко. Просвітницька діяльність П. Куліша та М. Драгоманова. Культурно-освітні товариства, діяльність „Просвіти”. Особливості національно-культурного Відродження в Галичині. Михайло Грушевський та його концепція України–Русі.

Розвиток науки та освіти в Україні за часів національно-культурного Відродження XIX – початку XX століття. Класична українська література. Романтично-реалістичні тенденції в українській літературі першої половини XIX ст. (І. Котляревський, М. Гоголь, Т. Шевченко). Піднесення реалізму в українській літературі 70–90-х років XIX століття. Переплетіння реалістичних та модерністських тенденцій в українській літературі на зламі епох (І. Нечуй-Левицький, П. Мирний, С. Руданський, Л. Українка, В. Винниченко).

Реалізм у живопису (В. Тропінін) та скульптурі (Л. Позен). Діяльність Товариства пересувних виставок. І. Рєпін. Аматорський і професійний театр. І. Карпенко-Карий.

Тема 5. Культура Слобідської України XVII–XIX ст.

Історичні умови формування культури Слобожанщини. Звичаї слобожан. Слобідська ментальність. Церковні братства, мандрівні вчителі. Харківський колегіум як центр освіти на Слобідській Україні. Українське національне відродження в Харкові у XIX столітті. Заснування Харківського університету. Міське будівництво та архітектура: діяльність П. Ярославського, О. М. Бекетова. Покровський собор (XVII ст.), Успенський собор (XVIII ст.) як пам'ятки архітектури. Підземний Харків. Класицизм та модерн в архітектурі Харкова кінця XIX – початку XX століття. Конструктивістська архітектура XX століття. Культурне будівництво в Харкові періоду „столичності”. Традиції освіти на Слобожанщині. Видатна плеяда науковців. Розвиток театрального мистецтва. Діяльність Г. Ф. Квітки-Основ'яненка, М. С. Щепкіна. Драматичний театр, „Березіль” і творчість Л. Курбаса в Харкові. Харківський художній музей. Соціокультурні трансформації 1990-х років: новий зліт чи занепад?

Тема 6. Культура України XX – початку XXI ст.

Соціально-економічні і політичні умови та основні періоди розвитку української культури у XX столітті. Літературна творчість „дореволюційних класиків”: О. Кобилянської, В. Стефаника, В. Винниченка. Модерністські мистецькі асоціації 10–20-х років XX століття. Боротьба революційно-романтичної та модерністської течій в українській літературі середини 20 – початку 30-х рр. Микола Хвильовий. «Розстріляне Відродження» 20–30-х років XX ст. Український варіант культури соціалістичного реалізму, її досягнення та обмеженість.

Покоління письменників 1930–1950-х років. Драматургія Олександра Корнійчука. Піднесення літературної творчості М. Стельмаха в 1950-ті роки. Хрущовська «відлига» в українській культурі. Покоління літераторів-«шестидесятників». «Живі класики»: І. Драч, Ю. Мушкетик. Культура періоду «застою» та «білих плям» в історії України радянського періоду (В. Яворівський, Ю. Щербак, Б. Олійник, І. Драч, П. Мовчан). Нові імена в письменництві.

Упровадження модерних методів та форм в український театр. Л. Курбас.

Виникнення і розвиток українського кінематографа. Творчість О. Довженка – найвище досягнення українського кіно. Кінематограф у 1970-ті роки (С. Параджанов).

Прояви неокласицизму та модернізму в архітектурі. Сталінський «монументалізм». Імпресіонізм в українській скульптурній практиці, тенденція до монументалізації образів, символізму та метафоризації (В. Кричевський, О. Курилас, М. Сосенко). Діяльність музичних товариств, українське музичне життя за радянських часів. Живопис «соціалістичного реалізму» (Т. Яблонська).

Демократичні та консервативні тенденції в сучасному культурному розвитку. Проблема інтеграції української культури до європейського культурного простору. Тенденції літературного розвитку в 1990-ті роки. Новітні літературні об'єднання («Нова дегенерація», «Червона фіра» та ін.).

Напрямки розвитку образотворчого мистецтва в Україні. Український сучасний театр у пошуках глядача: знахідки та втрати. Сучасна українська музична культура. Субкультура молоді України. Феномен клубної культури в Україні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма здобуття освіти						Заочна форма здобуття освіти					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Виникнення та становлення української культури.												
Тема 1. Тема 1. Сутність та особливості культури. Виникнення культури.	14	2	2	-	-	10	14	2	2	-	-	10
Тема 2. Виникнення та становлення української культури. Культура Київської Русі.	18	4	4	-	-	10	34	2	2	-	-	30
Тема 3. Культура України XIV–XVIII ст.	28	6	6	-	-	16	34	2	2	-	-	30
Разом за змістовим модулем 1	60	12	12	-	-	36	82	6	6	-	-	70
Змістовий модуль 2. Культура України доби Відродження												
Тема 4. Українська культура XIX – початку XX ст.	22	4	4	-	-	14	13	1	2	-	-	10
Тема 5. Культура Слобідської України XVII–XIX ст.	18	2	2	-	-	14	12			-	-	12
Тема 6. Культура України XX – початку XXI ст.	20	2	2	-	-	16	13	1	2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	60	8	8	-	-	44	38	2	4	-	-	32
Усього годин	120	20	20	-	-	80	120	8	10	-	-	102

4. Теми семінарських/практичних занять

№ з/П	Назва теми	Кількість годин (для кожної форми здобуття освіти)	
		очна	заочна
Змістовий модуль 1. Виникнення та становлення української культури.			
1	Сутність та особливості культури. Виникнення української культури.	2	2
2	Виникнення та становлення української культури. Культура Київської Русі.	4	2
3	Культура України XIV–XVIII ст.	6	2
Змістовий модуль 2.Культура України доби Відродження.			
4	Українська культура XIX – початку XX ст.	4	2
5	Культура Слобідської України XVII–XIX ст.	2	
6	Культура України XX – початку XXI ст.	2	2
Разом		20	10

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (для кожної форми здобуття освіти)	
		очна	заочна
1.	Сутність та особливості культури. Виникнення української культури.	10	10
2.	Виникнення та становлення української культури. Культура Київської Русі.	10	30
3.	Культура України XIV–XVIII ст.	16	30
4.	Культура України доби Відродження	14	10
5.	Культура Слобідської України XVII–XIX ст.	14	12
6.	Культура України XX – початку XXI ст.	16	10
Разом		80	102

7. Методи навчання

Лекції та практичні заняття проводяться з використанням наступних методів навчання:

- пояснювально-ілюстративний;
- проблемний;
- дослідницький

та супроводжуються мультимедійними презентаціями.

Під час практичних занять у навчальному процесі використовуються наступні методи: дискусії, ділові ігри, конференції, розв'язання типових та ситуаційних завдань.

При організації самостійної роботи перевага надається опрацюванню наукової літератури, розв'язанню практичних завдань, підготовці доповіді із подальшим публічним виступом у групі.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти з дисципліни проводиться за такими формами:

а) *під час практичних занять:*

- опитування (усне, письмове) або тестування знань з теоретичного матеріалу;
- оцінка виконання тестових завдань та практичних завдань під час заняття;

б) *за результатами виконання завдань самостійного опрацювання (індивідуальних завдань):*

- оцінка виконання домашніх завдань;
- презентація індивідуальних завдань;
- обговорення матеріалів для самостійного опрацювання з поставленим питанням.

Підсумковий контроль має за мету перевірити та оцінити рівень знань програмного матеріалу, умінь використовувати їх для вирішення практичних завдань, а також рівень оволодіння теоретичними знаннями та практичними вміннями та навичками в обсязі вимог навчальної програми. Підсумковий контроль проводиться у вигляді іспиту.

9. Критерії оцінювання результатів навчання

Таблиця 9.1 – Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Вид контролю	Кількість балів
Поточний контроль:	
робота на лекційному занятті	1 бал за одне заняття
робота на семінарському занятті	3 бали за одне заняття
контрольна робота/письмове опитування	5 балів за роботу
виконання завдань з самостійної роботи	3 бали за роботу

<i>Разом за поточний контроль</i>	Максимум 70 балів
Підсумковий контроль:	
Відповіді на екзаменаційні питання	30
<i>Разом за підсумковий контроль</i>	Максимум 100 балів

Загальний рейтинг здобувача за навчальною дисципліною визначається шляхом додавання балів, отриманих за результатами поточного та/або періодичного контролю.

Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів під час написання контрольних робіт виставляється за правильні відповіді на всі питання роботи. Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів під час контрольного заходу (іспиту) виставляється за правильні відповіді на всі питання.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль						Разом поточний контроль	Підсумковий контроль	Разо м
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6			
8	12	18	12	8	12	70	30	100

Шкала оцінювання

<i>Характеристика критеріїв оцінювання</i>	<i>За національною шкалою</i>	<i>Кількість балів</i>
Глибоке знання теоретичного матеріалу навчальної дисципліни, основних наукових концепцій та культурологічних теорій, розуміння історії та закономірностей розвитку культурних процесів; вільне володіння категоріальним апаратом. Сформовані на високому рівні уміння використовувати методологічний потенціал культурологічних концепцій для розуміння соціальних процесів, культурного різноманіття, соціоекономічних відносин у сучасному суспільстві, навичок самостійного аналізу цих проблем; здатність застосовувати отримані знання для розв'язання проблемних питань, здійснювати свідомий вибір поведінки відповідно до прийнятих норм у сучасному соціокультурному просторі, в практичній діяльності.	Відмінно	90–100

Добре знання теоретичного матеріалу, розуміння сутності соціокультурного процесу, знання актуальних проблем історії розвитку культури, сформованість навичок самостійного аналізу цих проблем, впевнене володіння категоріальним апаратом курсу. Сформовані на достатньо високому рівні уміння використовувати методологічний потенціал культурологічних концепцій для розуміння соціальних процесів, культурного різноманіття, соціоекономічних відносин у сучасному суспільстві; здатність застосовувати отримані знання для розв'язання проблемних питань, здійснювати свідомий вибір поведінки відповідно до прийнятих норм у практичній діяльності.	Добре	70–89
Задовільні знання теоретичного матеріалу і основних проблем курсу, розуміння сутності культурних процесів, знання актуальних проблем історії розвитку культури, невпевнене володіння понятійно-категоріальним апаратом; недостатньо сформоване вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних завдань, здійснювати свідомий вибір моделей поведінки на основі ціннісно-нормативних принципів соціальних відносин.	Задовільно	50–69
Фрагментарне знання програмного матеріалу, проблем і категорій курсу; невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних завдань, несформованість розуміння сутності соціокультурного процесу, знання актуальних проблем історії розвитку культури. Можливість перескладання іспиту.	Незадовільно	25–49
Незадовільне знання значної частини програмного матеріалу, проблем і категорій курсу, відсутність розуміння сутності соціокультурного процесу, неспроможність застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних завдань. Обов'язкове повторне вивчення навчальної дисципліни.	Незадовільно	0–24

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Анучина, Л. В., Бурлака О. В., Лисенко О. А. та ін. (2010). *Історія української культури: Курс лекцій*. Харків: Вид-во «ФІНН», 408 с.
2. Анучина, Л.В. та ін. (2012). *Історія української культури: словник термінів і персоналій*. Харків : Право, 238 с.
3. Багалій, Д. І. (1993). *Історія Слобідської України*. Харків : Дельта, 256 с.
4. Букач, В. М. (2021). *Історія української культури. Посібник: методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти*. Одеса: ПНПУ, 120 с.
5. Вербицька, П.В., Хома, І. Я. (2015). *Історія української культури: європейський контекст*. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 304с.
6. Довжук, І. В. (2023). *Історія культури України: підручник*. – 2 -ге вид., перероб. і допов. Переяслав: Видавництво КСВ, 636 с.
7. Качкан, В.А., Величко, О. Б., Божко Н.М. та ін. (2021). *Історія української культури: підручник*, 4-е видання. К. : Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 368 с.
8. Оніщенко, О. І. (2024). *Історія та теорія художньої творчості: навчальний посібник*. Київ : Вид-во «Ліга-К». 284с.
9. Павлова О. Ю. (2017) *Історія української культури : навч. посіб.* Київ : ЦУЛ, 368 с
10. Подольська, Є. А., Лихвар, В.А., Іванова К.А. (2005). *Культурологія : навч. посіб.*, 2-ге вид., допов. Київ : ЦНЛ, 390 с.
11. Сабадаш, Ю. С (2024). *Історія української культури (1991-2023): ілюстрована хрестоматія*. Ч.3. Київ : Вид-во «Ліра -К». 320 с.
12. Сабадаш, Ю. С, Нікольченко, Ю. М. (2024). *Історія української культури: практикум*. Київ : Вид-во «Ліра -К», 110 с.
13. Хома, І.Я., Сова, А.О., Мина, Ж. В. (2013). *Історія української культури : навч. посіб.*, 2-ге вид., доп. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 356 с.

Додаткова

1. Генеалогічний конкурс «Історія моєї сім'ї»: аналіз соціально– культурних можливостей : монографія / за ред. К. В. Астахової. Харків : Вид-во НУА, 2022. – 130 с.
2. Дистанційний курс «Історія української культури»
<https://test.nua.kharkov.ua/course/view.php?id=264>
3. Агеєва, В. П., Барабан, Л. І., Бетко, І. П. та інші. (2011). *Українська культура ХХ – поч ХХІ століть*. У: *Історія української культури* у п'яти томах. Київ: Наукова думка ДП НВП НАН, т 5, кн. 2, 1031с.
4. Горовий, А. В. (2008). *Перший іконописець Київської Русі. – Аліпій*. Київ : Наш час, 140 с.
5. Кононенко, О. (2023). *Українська міфологія. Фольклор, казки, звичаї, обряди*. Київ : Вид-во «Фоліо». 544 с.

6. Ліхолат, О. В., Дігтяр, П. А., Боєва, С. Ю., Костиловва, С. О. (ред.). (2010).

Історія української культури: курс лекцій. Київ: НТУ «КП», 336 с.

7. Левчук, Л., Панченко, В., Шинкаренко, О. (2021). *Історія світової культури: навчальний посібник*. Київ : Центр учбової літератури, 400 с.

8. Лозовий, В. А. (ред.). (2008). *Українська та зарубіжна культура : підручник*, 2-ге вид. Харків :Одіссей, 376 с.

9. Меліхова, Ю. А., Пивоваров, В. М., Прудникова, О. В., Уманець, О. В. (2024). *Українська культура. Матеріали для підготовки до іспиту*. Харків: Вид-во «Право», 134 с.

10. Михайлова, Р. Д. (2007). *Художня культура Галицько-Волинської Русі*. Київ:Видав. Дім «Слово», 496 с.

Сабадаш, Ю. С. (ред.), Нікольченко, Ю. М., Дабло, Л. Г. (2021). *Історія української культури : курс лекцій для студентів усіх спеціальностей ОС «Бакалавр» денної та заочної форм навчання*. Київ : Видавництво Ліра, 230 с.

11. Сабадаш, Ю. С. (2023). *Історія української культури (XX століття): ілюстрована хрестоматія. Ч.2*. Київ : Вид-во Ліра - К, 292с.

12. Сабадаш, Ю. С., Нікольченко, Ю. М. (2022). *Культурологія: практикум*. Київ : Вид-во «Ліра - К». 118 с.